

DINKO LJUBIĆ*, JURICA MIOČIĆ**

Nošenje oružja na javnome mjestu tako da uznemiruje građane

Optužni prijedlog Policijske uprave splitsko-dalmatinske, I. Policijske postaje Split, broj: 511-12-23-53-2/2021 od 16. 2. 2021., podnesen je protiv A. P.-a i E. J., koji su uhićeni i dovedeni nadležnom prekršajnom sudu zato što su na otvorenom prostoru u blizini objekta Westgate Tower u Splitu oružje tipa airsoft – kategorije D, koje s pomoću stlačenog zraka izbacuje plastične kuglice, na javnome mjestu učinili vidljivim drugim građanima. Naime, nosili su ga tako da uznemiruje građane, držeći ga u rukama, odnosno okrivljenik A. P. u jednoj je ruci držao pištolj, a u drugoj pušku, dok je okrivljena E. J. u ruci držala pušku, a s tim su se oružjem i fotografirali. Navedenim ponašanjem ostvarili su obilježja prekršaja iz čl. 29. st. 5. Zakona o nabavi i posjedovanju oružja¹ (dalje u tekstu: ZNPOG), koji je kažnjiv prema 71. st. 1. toč. 6. istog Zakona.

Postupajući prema navedenom optužnom prijedlogu, Općinski prekršajni sud u Splitu donio je presudu, poslovni broj: Pp-2119/2021-6 od 15. 6. 2021., kojom su A. P. i E. J. proglašeni krivima te im je, svakom posebno, izrečena novčana kazna u iznosu od 649,31 eura,² a ujedno im je, bez prava na naknadu, oduzeto oružje.

Iz obrazloženja navedene presude Općinskog prekršajnog suda u Splitu:

„15. Nije sporno da predmetno oružje koje su, kritične prigode, okrivljenici držali u svojim rukama i s kojim su se fotografirali spada u oružje kategorije D.

16. Naime, odredba čl. 7. st. 4. toč. 5. ZNPOG-a propisuje da u oružje kategorije D spada i oružje koje pomoću stlačenog zraka izbacuje plastične kuglice ili kuglice punjene bojom (oružje izrađeno za airsoft ili paintball).

17. Nadalje, odredba čl. 29. st. 5. ZNPOG-a propisuje da se oružje kategorije B, C i D

* Dinko Ljubić, univ. spec. crim., Policijska akademija „Prvi hrvatski redarstvenik“, Ravnateljstvo policije, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb, Hrvatska.

** Jurica Miočić, mag. crim., Uprava za javni red i sigurnost, Ravnateljstvo policije, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb, Hrvatska.

¹ Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana, NN br. 94/18., 42/20. i 114/22.

² Iako je navedena presuda donesena prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama Zakona o nabavi i posjedovanju oružja građana, NN br. 114/22., kojim je izvršena konverzija kuna u eure, radi postizanja bolje preglednosti sankcije ćemo iskazivati u eurima.

na javnom mjestu ne smije učiniti vidljivim drugim građanima odnosno nositi na način koji građane uznemiruje.

18. Mjesto događaja je nesporno javno mjesto; radi se o otvorenom prostoru koji se bez ograničenja koristi za parkiranje i kao takav dostupan je neograničenom broju ljudi koji na isti mogu slobodno pristupiti. Obzirom da je okrivljena navela da za vrijeme fotografiranja na mjestu događaja nije bilo drugih ljudi niti drugih automobila, osim okrivljenika i profesionalnog fotografa, za istaknuti je da za počinjenje prekršaja i ostvarenje obilježja istog nije nužno prisustvo građana upravo u trenucima fotografiranja okrivljenika s predmetnim oružjem koje su nosili u rukama, već je dostatno da je predmetno mjesto događaja dostupno javnosti te na taj način, budući da su okrivljenici predmetno oružje držali slobodno u rukama na vidljiv način, dostupno osobama koje na mjesto događaja mogu slobodno pristupiti i biti uznemireni, izazvati kod njih osjećaj straha ili nelagode, kao normalnu životnu reakciju, s obzirom na način nošenja tog oružja koje se, uz to, u rukama okrivljenika i to civilnih osoba koje ne pripadaju krugu osoba kojima je dopušteno nositi oružje osobito na javnom mjestu kao što su vojska, policija, zaštitari i slično, svojim izgledom na prvi pogled, gotovo ničim ne razlikuje od originalnog automatskog oružja.

19. Okrivljenici su u svojim obranama kazali da im nije bila namjera da na opisani način bilo koga uznemire, da prepadnu. Međutim, za istaknuti je kako za odgovornost okrivljenika nije nužna namjera već je za počinjenje utuženog prekršaja dostatno i nehajno³ ponašanje okrivljenika.

20. Također, glede navoda okrivljenika o neznanju da je opisano ponašanje kažnjivo, treba naglasiti da takvo neznanje okrivljenike ne može opravdati niti isključiti njihovu odgovornost, pa niti se može govoriti o njihovoj zabludi o protupravnosti,⁴ s obzirom na to da su dužni poznavati pozitivne zakonske propise koji reguliraju materiju oružja na javnom mjestu odnosno njihovog inkriminiranog opisanog ponašanja.

21. Na ostvarenje prekršaja nije ni od utjecaja to što su predmetne fotografije umjetnički napravljene te je korišteno „fotošopiranje“ i to u nebitnim detaljima fotografija, niti što su, kako to nadalje zamjenik branitelja navodi, predmetne fotografije neovlašteno prenijeli Internet portali, osobito iz razloga što je okrivljenik fotografije objavio na društvenoj mreži Instagram, dostupnoj javnosti.

22. Dakle, imajući u vidu naprijed navedeno za zaključiti je kako se u ponašanju okrivljenika, utužene prigode, ostvaruju sva obilježja prekršaja koji im se stavlja na teret.

23. Odredba čl. 71. st. 1. toč. 6. ZNPOG-a propisuje da će se, novčanom kaznom do 1990,00 eura ili kaznom zatvora do 30 dana kazniti za prekršaj fizička osoba koja oružje kategorije D nosi na javnim mjestima na način kojim se uznemiruju građani i da je vidljivo drugim građanima.

24. Prilikom odlučivanja o sankciji, Sud je uzeo u obzir sve okolnosti koje se odnose na počinjeni prekršaj i osobu okrivljenika, odnosno olakotne i otegotne okolnosti⁵ te je, kao

³ Počinitelj će biti kriv ako je prema objektivnim i subjektivnim kriterijima mogao i morao predvidjeti mogućnost nastupanja posljedice i tome prilagoditi svoje ponašanje tako da tu posljedicu spriječi (Horvatić, Derenčinović i Cvitanović, 2017:104).

⁴ Iz presude je vidljivo da se obrana, među ostalim, temeljila i na tzv. izravnoj zabludi o protupravnosti kod koje počinitelj ne zna da je nešto zabranjeno jer ne pozna dovoljno pravni sustav (Mrčela i Vuletić, 2021:205).

⁵ Bitno je da sud utvrdi sve okolnosti koje su u pojedinačnom slučaju bitne za odmjeravanje kazne, da zatim ocijeni jesu li one otegotne ili olakotne, a onda, na temelju njihove ukupne ocjene, izabere određenu kaznu (Novoselec, 2016:416).

olakotne okolnosti, cijenio priznanje činjenica odlučnih za postojanje djela, izraženu ispriku i žaljenje, neznanje o protupravnosti inkriminirane radnje, prekršajnu nekažnjavanost zbog prekršaja iz ZNPOG-a, dok otegotnih okolnosti nije našao pa je svakom okrivljeniku posebno izrekao predmetnu novčanu kaznu, ne držeći nužnim okrivljenicima izricati od ovlaštenog tužitelja predloženu, kaznu zatvora, smatrajući da će ovako izrečenom kaznom koju smatra primjerenom težini djela i stupnju odgovornosti okrivljenika postići svrha kažnjavanja, a sve u cilju izražavanja društvenog prijekora zbog počinjenog prekršaja kako u smislu generalne prevencije, odnosno odvraćajućeg utjecaja na potencijalne počinitelje ovakvog prekršaja, tako i u smislu specijalne prevencije te na taj način dostatno utjecati na okrivljenike da ne ponove ovakav ili sličan prekršaj.

25. Sukladno Prekršajnom zakonu⁶ (dalje u tekstu: PZ) okrivljenicima, svakom posebno, vrijeme uhićenja do puštanja na slobodu uračunato je u izrečenu kaznu.

26. Ukoliko okrivljenici u roku koji je određen za plaćanje novčane kazne uplate dvije trećine izrečene novčane kazne, smatrat će se da je novčana kazna u cjelini plaćena.

27. Temeljem čl. 71. st. 2. ZNPOG-a, a u vezi čl. 76. st. 1. PZ-a od okrivljenika su, trajno i bez naknade, oduzete dvije airsoft puške s dva plastična spremnika i torbicom i jedan airsoft pištolj sa spremnikom i 50 plastičnih kuglica, budući da se radi o predmetima upotrijebljenim za počinjenje prekršaja, a radi zaštite opće sigurnosti i javnog poretka kako bi se okrivljenike, osobito kao influencere i osobe aktivne na društvenim mrežama koje od toga žive, spriječilo u ponovnoj upotrebi istih za počinjenje prekršaja.“

Nezadovoljni navedenom presudom Općinskog prekršajnog suda u Splitu, okrivljenici A. P. i E. J su protiv nje izjavili žalbu, a rješavajući po žalbi Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske donio je presudu, posl. broj: Ppž-2354/2022 od 21. 8. 2024., kojom se odbija žalba okrivljenika i potvrđuje presuda prvostupanjanskog suda.

Iz obrazloženja navedene presude Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske:

„5. Okrivljenici u žalbi tvrde da nisu ostvarena obilježja prekršaja iz čl. 29 st. 5. ZNPOG-a iz razloga što predmetni foto session nije izazvao uznemirenost ni jednog građana, niti je ikoga bilo na mjestu gdje se fotografiranje obavljalo te iz razloga što se radi o umjetničkim fotografijama nastalim u vrijeme poklada tj. maškara. Time, iako to u žalbi nije izrijekom navedeno, očigledno je da okrivljenici ističu povredu odredaba materijalnog prava iz čl. 196. toč. 4. PZ-a.

6. Suprotno žalbenim navodima, pravilno je i osnovano prvostupanjanski sud zaključio da su se u ponašanju oboje okrivljenih ostvarila sva bitna obilježja prekršaja iz čl. 71. st. 1. toč. 6. ZNPOG-a, kojom odredbom je sankcionirano ponašanje suprotno čl. 29. st. 5. tog Zakona. Sve što su okrivljenici naveli u žalbi već su isticali i u svojim obranama i prvostupanjanski sud je, u obrazloženju pobijane presude, vrlo detaljno, s ispravnim argumentima, otklonio takve navode obrane, koje razloge u potpunosti prihvaća i ovaj drugostupanjanski sud.

7. Neosnovano se u žalbi ističe da inkriminirani događaj nije izazvao uznemirenost ni jednog građana te da na mjestu gdje se fotografiranje obavijalo nije bilo nikog drugog, jer te činjenice nisu uopće bitne za opstojnost prekršaja za koji su okrivljenici proglašeni krivima, a-takvo tumačenje čl. 29. st. 5. ZNPOG-a nije u duhu zaštitnog objekta inkriminiranog prekršaja. Suprotno žalbenim navodima, prema pravnoj teoriji i dugogodišnjoj jedinstvenoj sudskoj praksi, za ostvarivanje konstitutivnih obilježja inkriminiranog prekršaja nije od značaja konkretno uznemirenje nekog građana, nego je bitno da je radnja, koja ispunjava obilježja

⁶ Prekršajni zakon, NN br. 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17., 118/18. i 114/22.

inkriminiranog prekršaja, počinjena na javnom mjestu, što u konkretnom slučaju nije uopće sporno s obzirom da se radilo o mjestu⁷ koje je bez ikakvih ograničenja dostupno neograničenom broju osoba. Dakle, nije relevantno je li itko bio prisutan na javnom mjestu i ne traži se konkretna uznemirenost javnosti, kako se to neosnovano ističe u žalbi.

8. Također, neosnovano se u žalbi smatra da je za ostvarenje konstitutivnih obilježja prekršaja, za koji su okrivljenici proglašeni krivima, bitna činjenica da se radilo o umjetničkom fotografiranju nastalom u vrijeme poklada, tj. maškara. Navedene okolnosti ne ekskulpiraju okrivljenike, niti imaju bilo kakav utjecaj na opstojnost prekršaja, jer zakonska odredba čl. 29. st. 5. ZNPOG-a ne propisuje nikakva ograničenja.

9. Slijedom navedenog, nije osnovana žalba zbog povrede odredaba materijalnog prekršajnog prava.

10. Odluka o prekršajno pravnoj sankciji razmatrana je sukladno odredbi čl. 202. st. 5. PZ-a, jer iz sadržaja žalbe proizlazi da se okrivljenici nisu žalili zbog ove žalbene osnove, no žalba podnesena u korist okrivljenika zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede materijalnog prekršajnog prava, u sebi sadrži i žalbu zbog odluke o prekršajno pravnoj sankciji.

11. Razmotrivši odluku o prekršajno pravnoj sankciji, ovaj sud prihvaća sva utvrđenja prvostupanjskog suda o okolnostima koje, u smislu općeg pravila o izboru vrste i mjere kazne iz članka 36. PZ-a, utječu da kazna bude lakša ili teža za počinitelja i te su okolnosti, po mišljenju ovog suda, u dostatnoj mjeri vrednovane pa njihova procjena nije bila potrebna. Prije svega, okrivljenicima je izrečena blaža vrsta kazne⁸ (zakonom je za inkriminirani prekršaj, osim novčane kazne propisana i kazna zatvora), a osim toga, cijeneći okolnosti počinjenja prekršaja, pri čemu se naročito misli na činjenicu da se radilo o više komada oružja, kao i to da su fotografije, putem društvene mreže, učinjene dostupnim velikom broju osoba te da su vrlo izraženi i zahtjevi generalno preventivnog djelovanja, u konkretnom slučaju nema osnove za izricanje blaže novčane kazne, jer se opća svrha prekršajno pravnih sankcija iz čl. 6. PZ-a i svrha kažnjavanja iz čl. 32. PZ-a ne bi mogla postići blažim kažnjavanjem.

12. Odluka o oduzimanju predmeta također je razmatrana sukladno odredbi čl. 202. st. 5. PZ-a, jer iz sadržaja žalbe proizlazi da se okrivljenici nisu žalili ni zbog ove žalbene osnove. Pravilno je i osnovano prvostupanjski sud zaključio da činjenica da su okrivljenici izrazito aktivni na društvenim mrežama, odnosno da se radi o tzv. influencerima koji imaju velik broj pratitelja, daju dostatnu osnovu za odluku o oduzimanju predmeta prekršaja. Navedene okolnosti, i po ocjeni ovog suda, ukazuju na mogućnost zlorabe oružja, tako da u konkretnom slučaju preteže opći interes zajednice za zaštitom opće sigurnosti. Ovaj sud smatra da će se navedenom mjerom otkloniti uvjeti koji omogućavaju ili poticajno djeluju na okrivljenika u činjenju novih prekršaja. Interes zaštite opće sigurnosti je prvostupanjski sud utvrdio temeljem niza relevantnih činjenica i okolnosti koje su odlučne za oduzimanje oružja kao predmeta prekršaja i o kojima izravno ovisi primjena zakonskih odredbi o oduzimanju predmeta, pa je takva odluka prvostupanjskog suda u potpunosti opravdana i ispravna.“

⁷ Treba napomenuti da, iako je javno mjesto obilježje većine prekršaja protiv javnog reda i mira, Zakonom o prekršajima protiv javnog reda i mira, NN br. 41/77., 52/87., 47/89., 55/89., 05/90., 30/90., 47/90., 29/94., 114/22. i 47/23., nije propisano što se smatra javnim mjestom pa ponekad, u praksi, nastaje problem što se smatra javnim mjestom (Filipović, 2014:30).

⁸ Zakonodavac je prekršaje propisane ZNPOG-om kategorizirao, odnosno podijelio prema stupnju opasnosti (Ljubić, Prišlin i Celić, 2024:156), a za one najopasnije predvidio je alternativno i kaznu zatvora.

LITERATURA

1. Filipović, H. (2014). *Kolizija prekršaja protiv javnog reda i mira, tučnjava, svađa i vika s drskim i nepristojnim načinom vrijeđanja građana kojima se narušava njihov mir*, Kriminološka teorija i praksa, 1.(1/2014.), str. 29–54.
2. Horvatić, Ž., Derenčinović, D. i Cvitanović, L. (2017). *Kazneno pravo opći dio II. – kazneno djelo i kaznenopravne sankcije*, Prvo izdanje, Zagreb, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
3. Ljubić, D., Prišlin, N., i Čelić, J. (2024). *Nedozvoljeno posjedovanje oružja i eksplozivnih tvari*, Policija i sigurnost, 33(2), str. 148–164.
4. Mrčela, M. i Vuletić, I. (2021). *Komentar kaznenog zakona – Opći dio*, Rijeka, Libertin naklada.
5. Novoselec, P. (2016). *Opći dio kaznenog prava, Peto, izmijenjeno izdanje*, Osijek: Pravni fakultet Sveučilišta u Osijeku.
6. Prekršajni zakon, NN br. 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17., 118/18. i 114/22.
7. Presuda Općinskog prekršajnog suda u Splitu, posl. broj: Pp-2119/2021-6 od 15. 6. 2021.
8. Presuda Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, posl. broj: Ppž-2354/2022 od 21. 8. 2024.
9. Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana, NN br. 94/18., 42/20. i 114/22.
10. Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira, NN br. 41/77., 52/87., 47/89., 55/89., 05/90., 30/90., 47/90., 29/94., 114/22. i 47/23.

Engl.: *Carrying a Weapon in a Public Place in a Way That Disturbs Citizens*